

Assen, 25 juni 2026
Ons kenmerk: 1001711

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE OMGEVINGSVERGUNNING FLORA- EN FAUNA-ACTIVITEIT

Vergunninghouder : Lefier

Activiteit : Verduurzaming woningen

Locatie : Woonkernen Nieuw-Weerdinge, Klazienaveen-zuid, Nieuw-Amsterdam en
Nieuw-Dordrecht

Deze omgevingsvergunning wordt verleend voor de periode vanaf datum van afgifte van deze vergunning tot en met 31 december 2030.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben, met inachtneming van artikelen 8.74j en 8.74k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), besloten aan Lefier op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een omgevingsvergunning, zoals bedoeld in artikel 5.1. tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet te verlenen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) voor de Vogelrichtlijn huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*), waar het gaat om:
 - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en gierzwaluw, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- artikel 11.46, eerste lid, van het Bal voor de habitatrichtlijn gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), waar het gaat om:
 - b. het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger;
 - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger;

Voorschriften

Aan deze omgevingsvergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De omgevingsvergunning wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden, zoals beschreven in de aanvraag en de daarbij behorende stukken.
- 1.3. De vergunninghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe via vth@drenthe.nl, indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze omgevingsvergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze omgevingsvergunning.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning en de bijbehorende brief (papier of digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

- 1.6. De vergunninghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau/ecologisch deskundige de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau of ecologisch deskundige door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.8. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het activiteitenplan "*Projectplan flora- en fauna-activiteit verduurzaming diverse woningen omgeving Emmen*" d.d. 20 november 2024, door (Eelerwoude) (hierna: activiteitenplan), mailwisseling "*afschrift brief procedurebevestiging*" d.d. 15 mei 2025, aanvullende gegevens "*aanvullende gegevens aanvraag Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verduurzaming woningen omgeving Emmen*" d.d. 13 juni 2025 door Eelerwoude (hierna: aanvullende gegevens), mailwisseling "*voorstel overcompensatie verblijfplaatsen vleermuizen Nieuw-Weerdinge (kenmerk provincie 1001711)*" d.d. 8 september 2025 (hierna: overcompensatie vleermuizen Nieuw-Weerdinge) en "*ecologisch werkprotocol huismus*" d.d. 9 oktober 2025 door Eelerwoude (hierna: EWP huismus Klazienaveen-zuid) behorend bij dit besluit.
- 1.9. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.10. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek direct na afronding van de werkzaamheden onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.11. Binnen twee maanden na het verlenen van deze vergunning dienen alle waarnemingen van de soorten die waargenomen zijn tijdens het nader onderzoek te worden ingevoerd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Na invoering van deze gegevens dient hiervan een afschrift verstuurd te worden onder vermelding van het kenmerk van het besluit via vth@drenthe.nl.

2. Soort specifieke voorschriften

Huismus

- 2.1. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de huismus. De (meest) kwetsbare periode (voorplantingsperiode) loopt globaal van 1 maart t/m 1 september. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met periodes van kou. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemd soort.
- 2.2. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 24 tijdelijke nestkasten van het type HMT1 van Unitura en/of 12 tijdelijke nestkasten van HMT2 van Unitura (dit is een dubbele kast), geschikt voor de huismus aan te bieden, conform het activiteitenplan. Hiervan dienen twaalf nestkasten beschikbaar te komen in deelgebied Klazienaveen-zuid, zes nestkasten in Nieuw-Amsterdam en zes nestkasten in Nieuw-Dordrecht.

- 2.3. Er dient bij het plaatsen van de nestkasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal drie maanden waardoor de huismus in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren.
- 2.4. Gedurende de periode waarin de kasten aanwezig moeten blijven dienen deze ook functioneel te blijven. Hierbij dient onder andere rekening gehouden te worden met het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door takken of ander groen te verwijderen en het schoonmaken van de nestkasten buiten het broedseizoen.
- 2.5. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente nestplaatsen als bedoeld in voorschrift 2.09 zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de huismus. Verwijdering van deze tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode en alleen als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.6. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen, buiten de broedperiode, de oorspronkelijke nestplaatsen natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het activiteitenplan, aanvullende gegevens en EWP huismus Klazienaveen-zuid. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, dient bij voorkeur dezelfde dag de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.7. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van porschuim en kleverig materiaal.
- 2.8. Minimaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologisch deskundige vastgesteld te zijn dat er geen huismus in de nestplaatsen meer aanwezig is. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen huismus in de nestplaatsen meer aanwezig is, kunnen de werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.6 t/m 2.8 worden herhaald.
- 2.9. De vergunninghouder dient voor de permanente situatie verhoogd vogelschroot te realiseren op alle daken van de woningen binnen het plangebied in de deelgebieden Klazienaveen-zuid, Nieuw-Amsterdam en Nieuw-Dordrecht, over de gehele lengte van het dak en aan beide zijden, geschikt voor de huismus, conform bijlage 5 van het activiteitenplan.
- 2.10. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de huismus dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de huismus en/of op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

Gierzwaluw

- 2.11. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de gierzwaluw. De (meest) kwetsbare periode (broedperiode) loopt globaal van 15 april t/m 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.12. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 21 nestkasten van het type GZTH1 van Unitura, geschikt voor de gierzwaluw aan te bieden conform het activiteitenplan. Hiervan dienen er minimaal negen gierzwaluwkasten aangeboden te worden in Klazienaveen-zuid. In deelgebied Nieuw-Amsterdam dienen er minimaal twaalf gierzwaluwkasten aangeboden te worden. Deze kasten dienen permanent beschikbaar te blijven.
- 2.13. De kasten dienen functioneel te blijven. Hierbij dient onder andere rekening gehouden te worden met het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door takken of ander groen te verwijderen of het

schoonmaken van de nestkasten buiten het broedseizoen. De initiatiefnemer is hiervoor verantwoordelijk.

- 2.14. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de broedperiode van de gierzwaluw dienen voorafgaand aan de werkzaamheden, buiten de broedperiode (voor 15 april), de oorspronkelijke nestplaatsen ongeschikt gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het activiteitenplan, aanvullende gegevens en EWP huismus Klazienaveen-zuid. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, dient bij voorkeur dezelfde dag de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.15. Bij het ongeschikt maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim en kleverig materiaal.
- 2.16. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden dient minimaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige vastgesteld te zijn dat er geen gierzwaluwen in de nestplaatsen aanwezig zijn. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen gierzwaluwen in de nestplaatsen aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.14 t/m 2.16 worden herhaald.
- 2.17. De vergunninghouder dient voor de permanente situatie minimaal 21 (inbouw)kasten van het type GZP2 van Unitura, geschikt voor de gierzwaluw aan te bieden, conform het activiteitenplan. Hiervan dienen negen nestkasten beschikbaar te komen in deelgebied Klazienaveen-zuid aan dezelfde woningen waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen tijdens het nader onderzoek (zie afbeelding 18 van bijlage 4 in het activiteitenplan). Daarnaast dienen er twaalf nestkasten beschikbaar te komen in Nieuw-Amsterdam aan dezelfde woningen waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen tijdens het nader onderzoek (zie afbeelding 20 van bijlage 4 in het activiteitenplan).
- 2.18. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de gierzwaluw dienen geplaatst te worden conform het meest actuele kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw en/of op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

Gewone dwergvleermuis

- 2.19. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. De (meest) kwetsbare periodes lopen globaal van 15 mei tot 15 augustus (kraamperiode) en van 1 november tot 1 april (winterperiode). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.20. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 68 tijdelijke vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura, geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden, conform het activiteitenplan. Hiervan dienen twaalf vleermuiskasten beschikbaar te komen in deelgebied Nieuw-Weerdinge, twintig vleermuiskasten in Klazienaveen-zuid, 28 vleermuiskasten in Nieuw-Amsterdam en acht vleermuiskasten in Nieuw-Dordrecht.
- 2.21. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura gebruik gemaakt te worden van isolatiebanden, zodat het niet gaat tochten in de verblijfplaatsen om te voorkomen dat de verblijfplaats ongeschikt wordt voor de gewone dwergvleermuis.
- 2.22. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal drie maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waardoor de gewone dwergvleermuis in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft.

- 2.23. In Nieuw-Weerdinge dienden er in september 2025 nog acht vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura geplaatst te worden. Dit zijn extra geplaatste kasten, om eventuele gemiste verblijfplaatsen tijdens het nader vleermuisonderzoek te compenseren.
- 2.24. Gedurende de periode waarin de kasten aanwezig moeten blijven dienen deze ook functioneel te blijven. Hierbij dient rekening gehouden te worden met aanschijning van de kasten en het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door onder andere takken of ander groen te verwijderen.
- 2.25. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen als bedoeld in voorschrift 2.32 zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de meest kwetsbare periode en als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.26. Voorafgaand aan de werkzaamheden, bij voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden en binnen de actieve periode en buiten de kraamperiode dienen de woningen natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Hiervoor dienen XL exclusion flaps (EF2 van Unitura) geplaatst te worden bij deelgebieden Nieuw-Weerdinge en Klazienaveen-zuid en bij de woningen waar de laatvlieger is aangetroffen in deelgebied Nieuw-Amsterdam. Het natuurvrij maken dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het activiteitenplan, aanvullende gegevens en EWP huismus Klazienaveen-zuid. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, dient binnen 36 uur de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige.
- 2.27. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim en kleverig materiaal.
- 2.28. Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. Tevens dient er voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden. Uitstel van de werkzaamheden dient ook uitstel van natuurvrij maken te betekenen.
- 2.29. Voorafgaand aan de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen en na drie dagen (met voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden) na het natuurvrij maken dient door een ecologisch deskundige door middel van een in- en/of uitvliegcontrole conform het vleermuisprotocol vastgesteld te zijn dat er geen gewone dwergvleermuis in de woningen meer aanwezig is. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen gewone dwergvleermuis in de woningen meer aanwezig is, kunnen de werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.26 t/m 2.29 worden herhaald.
- 2.30. Wanneer het natuurvrij maken plaatsvindt meer dan een week voordat de werkzaamheden starten, dient vlak voor aanvang van de werkzaamheden een controle uitgevoerd te worden of de materialen die gebruikt zijn voor het natuurvrij maken (exclusion flaps, vulschuim enz.) nog juist zijn bevestigd waardoor deze nog functioneel zijn. Indien dit niet het geval is dient het gestelde onder voorschrift 2.26 t/m 2.29 te worden herhaald.
- 2.31. Voor Klazienaveen-zuid geldt dat er gefaseerd natuurvrij dient gemaakt te worden. In april 2026 mogen slechts 75% van de woningen ongeschikt gemaakt worden en in september 2026 de andere 25%.
- 2.32. De vergunninghouder dient voor de permanente situatie bij woningen met dakpannen binnen het plangebied ruimte achter boeidelen, gevelbetimmering en kant/gevelpannen te realiseren, zodat de gewone dwergvleermuis toegang heeft tot het dak. Dit dient te gebeuren conform het activiteitenplan en aanvullende gegevens.

- 2.33. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen geplaatst te worden conform het meest actuele kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en/of op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

Laatvlieger

- 2.34. De vergunninghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de laatvlieger. De (meest) kwetsbare periodes lopen globaal van 15 mei t/m 15 augustus (kraamperiode) en van 1 november tot 1 april (winterperiode). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.35. De vergunninghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal acht tijdelijke vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creations (of kwalitatief vergelijkbaar), geschikt voor de laatvlieger aan te bieden. Hiervan dienen vier vleermuiskasten beschikbaar te komen in deelgebied Nieuw-Weerdinge en vier vleermuiskasten in Nieuw-Amsterdam.
- 2.36. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal drie maanden voor de zomerverblijfplaatsen (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waardoor de laatvlieger in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft.
- 2.37. In Nieuw-Weerdinge dienen in september 2025 nog tien vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creations geplaatst te worden. Dit zijn extra geplaatste kasten, om eventuele gemiste verblijfplaatsen tijdens het nader vleermuisonderzoek te compenseren.
- 2.38. Gedurende de periode waarin de kasten aanwezig moeten blijven dienen deze ook functioneel te blijven. Hierbij dient rekening gehouden te worden met aanschijsing van de kasten en het behoud van de vrije in-/en uitvliegroute door onder andere takken of ander groen te verwijderen.
- 2.39. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen als bedoeld in voorschrift 2.46 en 2.47 zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de laatvlieger. Verwijdering van deze tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de meest kwetsbare periode en als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.40. Voorafgaand aan de werkzaamheden, bij voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden en binnen de actieve periode en buiten de kraamperiode dienen de woningen natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Hiervoor dienen XL exclusion flaps (EF2 van Unitura) geplaatst te worden bij deelgebieden Nieuw-Weerdinge en Klazienaveen-zuid en bij de woningen waar de laatvlieger is aangetroffen in deelgebied Nieuw-Amsterdam. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het activiteitenplan, aanvullende gegevens en EWP huismus Klazienaveen-zuid. Indien het natuurvrij maken niet door de ecologisch deskundige zelf/onder begeleiding van wordt uitgevoerd, binnen 36 uur de methode van natuurvrij maken gecontroleerd te worden door de ecologisch deskundige.
- 2.41. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim en kleverig materiaal.
- 2.42. Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periodes van de laatvlieger. Tevens dient er voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden. Uitstel van de werkzaamheden dient ook uitstel van natuurvrij maken te betekenen.
- 2.43. Voorafgaand aan de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen en na drie dagen (met voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden) na het natuurvrij maken dient door een ecologisch deskundige door middel van een in- en/of uitvliegcontrole conform het vleermuisprotocol vastgesteld te zijn dat er geen laatvlieger in de woningen meer aanwezig is. Wanneer er niet kan worden vastgesteld dat er geen laatvlieger in de woningen meer aanwezig is, kunnen de

werkzaamheden niet aanvangen en moet het gestelde onder voorschrift 2.40 t/m 2.43 worden herhaald.

- 2.44. Wanneer het natuurvrij maken plaatsvindt meer dan een week voordat de werkzaamheden starten, dient vlak voor aanvang van de werkzaamheden een controle uitgevoerd te worden of de materialen die gebruikt zijn voor het natuurvrij maken (exclusion flaps, vulschuim enz.) nog juist zijn bevestigd waardoor deze nog functioneel zijn. Indien dit niet het geval is dient het gestelde onder voorschrift 2.40 t/m 2.44 te worden herhaald.
- 2.45. Voor Klazienaveen-zuid geldt dat er gefaseerd natuurvrij dient gemaakt te worden. In april 2026 mogen slechts 75% van de woningen ongeschikt gemaakt worden en in september 2026 de andere 25%.
- 2.46. De vergunninghouder dient in deelgebied Nieuw-Weerdinge en Nieuw-Amsterdam voor de permanente situatie bij woningen met dakpannen binnen het plangebied achter boeidelen, gevelbetimmering en kant/gevelpannen ruimte te realiseren, zodat de laatvlieger toegang heeft tot het dak. Dit dient te gebeuren conform het activiteitenplan en aanvullende gegevens.
- 2.47. De vergunninghouder dient in deelgebied Nieuw-Amsterdam ter compensatie van de kraamverblijfplaats van de laatvlieger bij de woning Sportlaan 207 de bovenverdieping van binnenuit te isoleren, zodat de spouw van de bovenverdieping en het dak toegankelijk blijft. Dit dient te gebeuren conform het activiteitenplan en aanvullende gegevens.
- 2.48. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de laatvlieger dienen geplaatst te worden conform het actuele kennisdocument van BIJ12 voor de laatvlieger en op basis van expert judgement van de ecologisch deskundige.

3. Monitoring

- 3.1. Er dient monitoring van de kraamverblijfplaats van de laatvlieger aan de Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam plaats te vinden om te onderzoeken of de aanpassingen aan de woning geen invloed hebben op het gebruik van de kraamverblijfplaats van de laatvlieger. De monitoring dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger door middel van minimaal twee uitvliegcontroles voor kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger conform het vleermuisprotocol. De volgende vragen dienen beantwoord te worden tijdens de uitvoering van de monitoring en schriftelijk vastgelegd te worden in het ecologisch werkprotocol:
 - 3.1.1. Blijft het kraamverblijfplaats in gebruik als kraamverblijfplaats door de laatvlieger na de werkzaamheden in de woning aan Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam?
 - 3.1.2. Nemen het aantal individuen die gebruik maken van het kraamverblijfplaats in de woning aan de Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam niet af?
 - 3.1.3. Welke bijsturing kan/moet er uitgevoerd worden wanneer de verblijfplaatsen niet in gebruik worden genomen als kraamverblijfplaatsen door de laatvlieger?
 - 3.1.4. Welke bijsturing kan/moet er uitgevoerd worden wanneer het aantal individuen dat gebruik maakt van het kraamverblijfplaats afneemt?
- 3.2. De monitoring van de kraamverblijfplaats in de woning aan Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam dient jaarlijks t/m het vijfde jaar na realisatie plaats te vinden in de daarvoor geldende periodes (kraamperiode). Indien gedurende minimaal twee opeenvolgende jaren wordt vastgesteld dat de kraamverblijfplaats stabiel en volledig in gebruik is en het aantal individuen niet afneemt, kan de monitoring eerder worden beëindigd, mits dit ecologisch wordt onderbouwd door een deskundige en akkoord bevonden door het bevoegd gezag. Indien er na vijf jaar nog geen stabiele situatie is ontstaan vindt een ecologische herbeoordeling plaats om te bepalen of de huidige maatregelen nog een realistische verwachting bieden op duurzaam functioneren, of dat aanvullende of alternatieve compensatie noodzakelijk is. Herbeoordeling kan ook eerder plaatsvinden als hier aanleiding voor is aan de hand van de uitkomsten van de monitoringsrapporten onder voorschrift 3.3.

- 3.3 Van iedere monitoring dient er een monitoringsrapport opgesteld te worden. Het monitoringsrapport dient twee maanden na uitvoering van de monitoringsronde gezonden te worden naar yth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer. Naar aanleiding van de rapportage kan er afstemming plaatsvinden tussen vergunninghouder, ecoloog en bevoegd gezag en/of bijsturing plaatsvinden indien dit noodzakelijk wordt geacht door het bevoegd gezag.

4. Overige voorschriften

- 4.1 Een ecologisch deskundige dient aanwezig en/of betrokken te zijn bij het natuurvrij maken of de controle op de methode van natuurvrij maken, voorafgaand aan de werkzaamheden.
- 4.2 Een ecologisch deskundige dient aanwezig te zijn bij de controle of het natuurvrij maken succesvol is uitgevoerd, voorafgaand aan de werkzaamheden.
- 4.3 Een ecologisch deskundige dient aanwezig te zijn tijdens het aanbrengen van de alternatieve verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 4.4 Een ecologisch deskundige dient aanwezig en/of betrokken te zijn bij de start van de werkzaamheden na het natuurvrij maken.
- 4.5 Een ecologisch deskundige dient aanwezig te zijn bij het verwijderen van tijdelijke voorzieningen van de genoemde soorten in dit besluit.
- 4.6 Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ecologisch deskundige.
- 4.7 In augustus 2026 wordt er nog een extra vleermuisonderzoek uitgevoerd in alle deelgebieden. Dit wordt gedaan met een standalone vleermuisdetector. Er dienen minimaal twee bezoeken gebracht te worden, namelijk twee avondbezoeken of één ochtendbezoek en één avondbezoek. De woonkernen Nieuw-Dordrecht en Nieuw-Amsterdam zullen worden uitgevoerd door minimaal twee veldmedewerkers en de woonkernen Klazienaveen-zuid en Nieuw-Weerdinge door minimaal één veldmedewerker. Na uitvoering van het onderzoek dient het rapport gedeeld te worden met de provincie door deze toe te zenden naar yth@drenthe.nl. Wanneer dit onderzoek andere resultaten oplevert dan de huidige dient er een wijzigingsvergunning aangevraagd te worden.

5. Zorgplicht

- 5.1. De vergunninghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 5.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de vergunninghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

6. Stikstof

Het is mogelijk dat er voor deze activiteit op grond van de Omgevingswet een omgevingsvergunning voor een natura 2000-activiteit noodzakelijk is. In de Omgevingswet is de bescherming van natura 2000-gebieden vastgelegd. U bent verplicht om voordat u gaat beginnen te inventariseren wat de effecten van de activiteit zijn op de omliggende natura 2000-gebieden door bijvoorbeeld het uitvoeren van een AERIUS-berekening.

Afhankelijk van de uitkomst is mogelijk een aanvullende ecologische toetsing nodig en dient u mogelijk vooraf een omgevingsvergunning bij de provincie aan te vragen. Zie voor meer informatie hierover de volgende website: www.provincie.drenthe.nl/natuurbescherming of neem contact op met de provincie Drenthe op telefoonnummer (0592) 36 55 55.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

,

Afschrift aan:

- Lefier (digitaal);
- Eelerwoude (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Emmen (digitaal).

Omgevingsvergunningstermijn

Het kan voorkomen dat de in de omgevingsvergunning gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn te verzoeken om verlenging. Daarvoor kunt u contact opnemen via vth@drenthe.nl.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 20 november 2024 hebben wij van Eelerwoude namens Lefier (hierna vergunninghouder) een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. De aanvraag heeft betrekking op verduurzaming van woningen, gelegen in vijf woonkernen van de gemeente Emmen. Het betreffen de volgende adressen:

Woonkern 1 is Nieuw-Weerdinge: De Stobbe 13 t/m 27 (oneven), de Trippen 14 t/m 20 (even), de Trippen 13 t/m 43 (oneven), Menpad 46 t/m 58 (even), Zetveld 25 t/m 37 (oneven) en Zetveld 53 t/m 65 (oneven).

Woonkern 2 is Klazienaveen-zuid: De Schoepen 2 t/m 36 (even), De Schoepen 56 t/m 78 (even), De Schoepen 92 t/m 114 (even) en De Schoepen 128 t/m 150 (even).

Woonkern 3 is Klazienaveen-noord: Grote Beer 1 t/m 10, Horizon 114 t/m 122 (even) en Meridiaan 185 t/m 193 (oneven).

Woonkern 4 is Nieuw-Amsterdam: Hazepad 13 t/m 17 (oneven), Hazepad 22 t/m 42 (even), Jachthoorn 66 t/m 76, Wijkstraat 99 t/m 105 (oneven), Wijkstraat 115 t/m 121 (oneven) en Sportlaan 197 t/m 211 (oneven).

Woonkern 5 is Nieuw-Dordrecht: Boekweitveld 34 t/m 40 (even), Boekweitveld 100 en 102, Boekweitveld 108 t/m 126 (even) en Klazienaveensestraat 35 t/m 61 (oneven).

In woonkern Klazienaveen-noord zijn geen beschermde diersoorten aangetroffen. Zodoende is voor deze woonkern geen vergunning nodig. Voor de andere vier woonkernen heeft de vergunninghouder een omgevingsvergunning aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11.37, eerste lid en onder b, van het Bal voor de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) en in artikel 11.46, eerste lid en onder b en d, van het Bal voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Onder een ecologisch werkprotocol die vooraf is goedgekeurd door de provincie mocht er in woonkern Nieuw-Weerdinge in het najaar van 2025 natuurvrij gemaakt worden en mocht er in woonkern Klazienaveen-zuid 75% van de woningen in april 2026 natuurvrij gemaakt worden. Dit is vooraf dat de vergunning is verleend, maar wel met uitzicht op een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit. Indien de initiatiefnemer moest wachten met natuurvrij maken tot dat de vergunning is verleend, zou de planning uitlopen met alle kosten van dien.

Figuur 1: Plangebied Nieuw-Weerdinge (bron: activiteitenplan)

Figuur 2: Plangebied Klazienaveen-Zuid (bron: activiteitenplan)

Figuur 3: Plangebied Nieuw-Amsterdam (bron: activiteitenplan)

Figuur 4: Plangebied Nieuw-Dordrecht (bron: activiteitenplan)

2. Wettelijk kader

Het is op grond van artikel 5.1, tweede lid en onder g, van de Omgevingswet (Ow) verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten voor zover het gaat om een in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen geval. De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van het Bal.

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus en de gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 11.37, eerste lid, van het Bal, waar het gaat om:

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;
- b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
- d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.

Het nest van een vogel is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlinder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 11.37, eerste lid en onder b, van het Bal is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en gierzwaluw zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie en de [Beleidsregels bescherming natuur provincie Drenthe](#) bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid en onder d, van het Bal is het daarnaast verboden om vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te (ver)storen.

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels geldt niet op grond van artikel 11.37, derde lid, van het Bal als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Uit de aanvraag blijkt dat er tijdens de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven voor de huismus en gierzwaluw waarmee eventuele verstoring geen wezenlijke invloed zal hebben op de staat van instandhouding van de soort.

2.2 Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn en bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 11.46, eerste lid van het Bal waar het gaat om:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven, alsmede essentiële foerageergebieden en vliegroutes leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is

van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal. Doordat bij de uitvoering van de werkzaamheden verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden vernield, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Naast artikel 11.46, eerste lid en onder d, van het Bal is een omgevingsvergunning aangevraagd voor artikel 11.46, eerste lid en onder b, van het Bal. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden.

2.3 Beoordelingsgronden vergunningverlening

Op grond van artikel 3.56 van het Bkl dienen wij bij het afgeven van een omgevingsvergunning rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de omgevingsvergunning anders vorm te geven.

3. De situatie

Lefier is voornemens om verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren bij in totaal 189 woningen verspreid over vijf woonkernen in de gemeente Emmen. Dura Vermeer gaat in opdracht van Lefier de werkzaamheden uitvoeren. De adressen van deze woningen zijn te vinden in hoofdstuk 1 'aanvraag en procesverloop'. Bij één woonkern (Klazienaveen-noord) zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Om die reden hoeft voor deze woonkern geen vergunning aangevraagd te worden.

De woningen in de andere woonkernen Nieuw-Weerdinge (49 woningen), Klazienaveen-zuid (54 woningen), Nieuw-Amsterdam (36 woningen) en Nieuw-Dordrecht (30 woningen) bestaan voornamelijk uit rijtjeswoningen met een begane grond en bovenverdieping. De overige woningen bestaan uit twee-onder-een-kap woningen met begane grond en een bovenverdieping en beneden-bovenwoningen. Het merendeel van de woningen heeft een pannen gedekt zadeldak, daarnaast zijn er een aantal woningen met een plat bitumen gedekt dak. Sommige woningen is de spouw toegankelijk door middel van open stootvoegen. Er zijn ook woningen met stenen schoorstenen met loodslabben. Gevelbetimmering, dakkapellen en zonweringen zijn slechts bij een klein deel van de woningen aanwezig. Afgezien van buitenverlichting bij bijvoorbeeld een deur en de eventuele straatverlichting is er geen verlichting aanwezig rond de woningen. De meeste woningen hebben een tuin met aangeplant groen of een gazon. In de directe omgeving van de woningen zijn geen grotere aaneengesloten watervoerende elementen aanwezig. De omgeving van de woonkernen bestaat uit open agrarisch landschap.

De werkzaamheden kunnen tijdelijke negatieve gevolgen hebben voor beschermde soorten. Om deze reden is dit initiatief getoetst aan de Omgevingswet. In het plangebied is de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw aangetroffen en daarmee is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Door Eelerwoude is een quickscan uitgevoerd die bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 21 november 2023. Op basis van de uitkomsten van deze quickscan kunnen negatieve gevolgen voor de huismus, de gierzwaluw, steenmarter en vleermuizen niet op voorhand uitgesloten worden. Alle overige beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van de quickscan, zie Quickscan Wet natuurbescherming verduurzaming diverse woningen omgeving Emmen d.d. 12 december 2023 door Eelerwoude. Naar de soorten die niet

uitgesloten konden worden op basis van de quickscan is nader onderzoek uitgevoerd in het najaar van 2023, in het voorjaar van 2024 en in het najaar van 2024. Tijdens en/of na afloop van de nadere onderzoeken naar vleermuizen en vogels is ook gelet op sporen van de steenmarter. De nadere onderzoeken zijn uitgevoerd conform de meest recente kennisdocumenten voor de soort. Echter is het vleermuisonderzoek niet volledig uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Om die reden wordt er in augustus 2026 extra onderzoek uitgevoerd met een standalone vleermuisdetector, hiermee zal worden rondgelopen door één of twee veldmedewerker(s) zodat er een groter gebied onderzocht kan worden. Er worden twee bezoeken gebracht, namelijk twee avondbezoeken of één ochtendbezoek en één avondbezoek. De woonkernen Nieuw-Dordrecht en Nieuw-Amsterdam zullen worden uitgevoerd door minimaal twee veldmedewerkers en de woonkernen Klazienaveen-zuid en Nieuw-Weerdinge door minimaal één veldmedewerker. Dit onderzoek moet nog worden uitgevoerd. Wanneer dit onderzoek andere resultaten oplevert dan de huidige wordt er een wijzigingsvergunning aangevraagd en wordt er extra compensatie getroffen.

Tijdens het nader onderzoek uitgevoerd in 2023 en 2024 zijn de volgende soorten en verblijfplaatsen vastgesteld binnen het projectgebied:

Nieuw-Weerdinge

- Gewone dwergvleermuis: er zijn twee zomerverblijfplaatsen en er is één paarverblijfplaats aangetroffen. De zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen onder de nokpan in de woning aan De Trippen 29 en bij de dakpannen langs de noordgevel in de woning aan Zetveld 53. Het paarverblijfplaats is aangetroffen bij de westgevel van de woning aan De Trippen 21.
- Laatvlieger: er is een zomerverblijfplaats aangetroffen bij de dakpan langs de westgevel in de woning aan De Trippen 43.

Klazienaveen-zuid

- Gewone dwergvleermuis: er zijn er twee zomerverblijfplaatsen en drie paarverblijfplaatsen aangetroffen. De zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen onder een dakpan links van de nok in de woning aan De Schoepen 10-14 en in de dakpan langs de zuidgevel in de woning aan De Schoepen 4-36. De paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen aan de noordzijde bij de woningen aan De Schoepen 58-78, in de zuidoosthoek bij de woningen aan De Schoepen 56-68 en in de zuidoosthoek bij de woningen aan Schoepen 128-136.
- Huismus: er zijn zes nesten aangetroffen. De meeste nesten bevonden zich onder de eerste rij dakpannen vanaf de dakgoot.
- Gierzwaluw: er zijn drie nesten aangetroffen bij de kantpannen aan de zuidelijke kopgevels. Het merendeel van de nesten bevindt zich buiten de te verduurzamen woningen.

Nieuw-Amsterdam

- Gewone dwergvleermuis: er zijn zes zomerverblijfplaatsen en er is één paarverblijfplaats aangetroffen. De zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen in de noordelijke kopgevel in de woning aan Sportlaan 197, in de kantpannen aan de zuidgevel in de woning aan Sportlaan 199, bij de noordelijke kopgevel in de woning aan Sportlaan 205, in de nok van de zuidelijk kopgevel in de woning aan Wijkstraat 97, in de overstaande dakrand van de zuidelijke kopgevel in de woning aan Wijkstraat 105 en aan de westzijde van de woning aan Wijkstraat 107. Het paarverblijfplaats is aangetroffen bij de noordwesthoek in de woning aan de Sportlaan 201.
- Laatvlieger: er is een zomerverblijfplaats en een kraamverblijfplaats aangetroffen. De zomerverblijfplaats is aangetroffen in de kopgevel in de woning aan Wijkstraat 107. De kraamverblijfplaats is aangetroffen in de zuidgevel in de woning aan Sportlaan 207 bij de nokpan en bovenste dakpannen.

- Huismus: er zijn drie nesten aangetroffen. De nesten zijn aangetroffen onder de eerste rij dakpannen vanaf de goot bij de woningen aan Wijkstraat 99, Wijkstraat 101 en Wijkstraat 105.
- Gierwaluw: er zijn vier nesten aangetroffen. De nesten zijn aangetroffen onder de kopgevelpannen bij de woningen aan Sportlaan 197 (twee nesten), Sportlaan 199 en Sportlaan 209.

Nieuw-Dordrecht

- Gewone dwergvleermuis: er zijn twee paarverblijfplaatsen aangetroffen. Er is een baltsterritorium aangetroffen in het steegje achter de woningen aan Klazienaveensestraat 34-40. Dit duidt op een paarverblijfplaats. Ook is er een paarverblijfplaats aangetroffen in de bovenwoning aan Klazienaveensestraat 43.
- Huismus: er zijn drie nesten aangetroffen. Twee nesten zijn aangetroffen onder de eerste rij dakpannen bij de woningen aan Boekweitveld 102 en Klazienaveensestraat 45/47. Er is één nest aangetroffen achter een boeibord bij de woning aan Klazienaveensestraat 53/55.

De bovenstaande verblijfplaatsen zijn op een kaart terug te vinden in bijlage 3 en 4 van het activiteitenplan. Er is geen sprake van aantasting van foerageergebied of vliegroutes van deze (of andere) soorten. Als gevolg van de verduurzamingswerkzaamheden gaan er tien zomerverblijfplaatsen en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren, gaan er twee zomerverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van de laatvlieger verloren, gaan er twaalf nesten van de huismus verloren en gaan er tien nesten van de gierwaluw verloren.

3.2 Tijdelijke compensatie

Om de periode tussen het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen dient er tijdelijke compensatie gerealiseerd te worden voor de aangetroffen beschermde soorten. Hieronder wordt er per deelgebied beschreven wat deze tijdelijke maatregelen zijn.

Nieuw-Weerdinge

Gewone dwergvleermuis

Er zijn twee zomerverblijfplaatsen en er is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaatsen dienen tijdelijke gemitigeerd te worden met mitigatiefactor vier.

In april 2024 zijn acht tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type VMT1 van Unitura. Hiermee werd er niet voldaan aan de compensatiefactor van vier voor de aangetroffen verblijfplaatsen in het vleermuisonderzoek van 2023/2024. Om die reden zijn er in mei 2025 nog vier van bovengenoemde kasten geplaatst. Het ongeschikt maken van de woningen heeft plaatsgevonden in het najaar van 2025. Hiermee werd er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor de zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaats voldaan. De kasten zijn opgehangen/geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

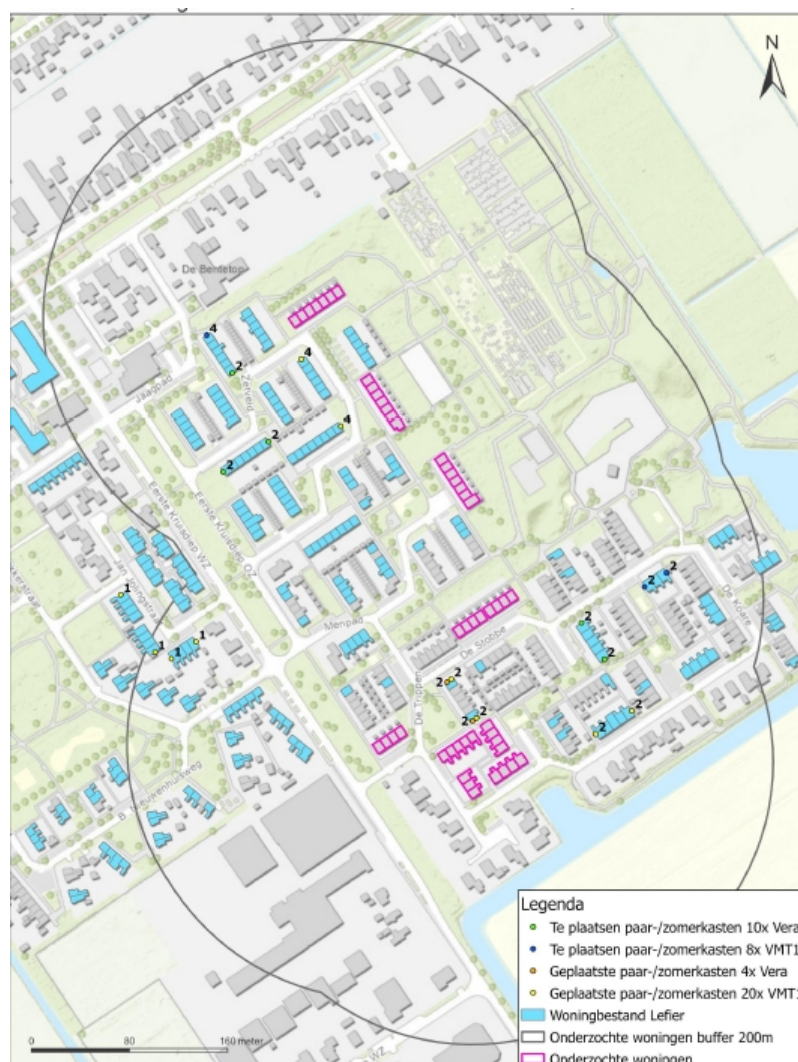
Er is één zomerverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. Dit verblijfplaats dient tijdelijk gemitigeerd te worden.

In het voorjaar van 2025 zijn vier tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type Vera van Faunus Nature Creations. Hiermee werd er voldaan aan de compensatiefactor van vier voor het vleermuisonderzoek 2023/2024. Het ongeschikt maken van de woningen heeft plaatsgevonden in het najaar van 2025. Hiermee werd er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor het

zomerverblijfplaats voldaan. De kasten zijn opgehangen/geplaatst conform het activiteitenplan paragraaf 11.1.2, 11.2 en bijlage 5 en conform mailwisseling d.d. 15 mei 2025.

Aanvullende compensatie

Omdat het gedane vleermuisonderzoek niet heeft plaatsgevonden conform het vleermuisprotocol 2021 en om die reden niet met zekerheid gesteld kan worden dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn gemist, is er in najaar van 2025 worst case gecompenseerd. Er zijn tien vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creations geschikt voor o.a. de laatvlieger en acht vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura geschikt voor o.a. de gewone dwergvleermuis geplaatst. Deze kasten zijn conform het kennisdocument voor de gewone dwergvleermuis van BIJ12 en conform overcompensatie vleermuizen Nieuw-Weerdinge geplaatst. De locaties van deze kasten zijn te vinden in figuur 5. Op deze manier wordt er genoeg gecompenseerd om eventuele gemiste verblijfplaatsen te ondervangen.

Figuur 5 locaties extra tijdelijke vleermuiskasten Vera van Faunus Nature Creations en VMT1 van Unitura

Klazienaveen-zuid

Gewone dwergvleermuis

Er zijn twee zomerverblijfplaatsen en er zijn drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaatsen dienen tijdelijk gemitigeerd te worden met mitigatiefactor vier.

Er zijn twintig tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type VMT1 van Unitura conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en conform het activiteitenplan paragraaf 11.1.2, 11.2 en bijlage 5.

Omdat met het gedane vleermuisonderzoek niet met zekerheid gesteld kan worden dat alle vleermuisverblijfplaatsen zijn aangetroffen wordt er gefaseerd natuurvrij gemaakt. Een deel (75%) wordt in april 2026 ongeschikt gemaakt en een deel (25%) wordt eind augustus/begin september 2026 ongeschikt gemaakt. Hiermee gaan niet in één keer alle vleermuisverblijfplaatsen verloren, waardoor de compensatiefactor hoger is dan vier. Deze maatregel compenseert eventuele gemiste verblijfplaatsen, waardoor het natuurvrij maken doorgang kan vinden voordat het extra onderzoek in augustus 2026 is afgerond.

Huismus

Er zijn zes nesten van de huismus aangetroffen. Om de periode tussen het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen dient er tijdelijke compensatie gerealiseerd te worden voor de huismus. Er zijn in totaal twaalf nestkasten geplaatst van het type HMT1 van Unitura. De kasten zijn geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de huismus.

Nieuw-Amsterdam

Gewone dwergvleermuis

Er zijn zes zomerverblijfplaatsen en er is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaatsen dienen tijdelijk gemitigeerd te worden met mitigatiefactor vier.

Uiterlijk eind mei 2026 worden er 28 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type VMT1 van Unitura. Hiermee wordt er voldaan aan de compensatiefactor van vier. Het ongeschikt maken van de woningen zal plaatsvinden in september 2026. Hiermee wordt er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor de zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaats voldaan. De kasten worden opgehangen/geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en conform het activiteitenplan paragraaf 11.1.2, 11.2 en bijlage 5.

Laatvlieger

Er is één zomerverblijfplaats en één kraamverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. Alleen de zomerverblijfplaats dient tijdelijk gemitigeerd te worden, want het kraamverblijfplaats blijft behouden.

Uiterlijk eind mei 2026 worden er vier tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type Vera van Faunus Nature Creations om de zomerverblijfplaats van de laatvlieger te compenseren. Hiermee wordt er voldaan aan de compensatiefactor van vier. Het ongeschikt maken zal plaatsvinden in najaar 2026. Hiermee wordt er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor de zomerverblijfplaats voldaan. De kasten worden opgehangen/geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de laatvlieger en conform het activiteitenplan paragraaf 11.1.2, 11.2 en bijlage 5.

Huismus

Er zijn drie nesten van de huismus aangetroffen. Hiervoor dient tijdelijke compensatie gerealiseerd te worden om de periode tussen het natuurvrij maken en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen te overbruggen. Er dienen in totaal zes nestkasten geplaatst te worden conform het kennisdocument van BIJ12 voor de huismus en uiterlijk eind mei 2026. De nestkasten die worden geplaatst zijn van het type HMT1 of het type HMT2 van Unitura. Aangezien het type HMT2 een dubbele kast betreft geldt dit als compensatie voor twee nestkasten.

Nieuw-Dordrecht

Gewone dwergvleermuis

Er zijn twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaatsen dienen tijdelijk gemitigeerd te worden met mitigatiefactor vier.

Uiterlijk voor 1 september 2026 worden er acht tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type VMT1 van Unitura. Hiermee wordt er voldaan aan de compensatiefactor van vier. Het ongeschikt maken van de woningen zal plaatsvinden in april 2027. Hiermee wordt er aan de gewenningsperiode van drie maanden voor de paarverblijfplaatsen voldaan. De kasten worden opgehangen/geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en conform het activiteitenplan paragraaf 11.1.2, 11.2 en bijlage 5.

Huismus

Er zijn drie nesten van de huismus aangetroffen. Hiervoor dient tijdelijke compensatie gerealiseerd te worden om de periode tussen het natuurvrij maken en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen te overbruggen. Er dienen uiterlijk 1 december 2026 in totaal zes nestkasten geplaatst te worden conform het kennisdocument van BIJ12 voor de huismus. De nestkasten die worden geplaatst zijn van het type HMT1 of het type HMT2 van Unitura. Aangezien het type HMT2 een dubbele kast betreft geldt dit als compensatie voor twee nestkasten.

Na de werkzaamheden dienen alle bovengenoemde tijdelijke compensatie tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven. Het verwijderen van de tijdelijke kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode en buiten koud periodes. En alleen als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn door de huismus (of door een andere beschermde soort).

Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende tijdelijk gecompenseerd voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en huismus. Voor de gierzwaluw wordt meteen permanent gecompenseerd en staat beschreven in hoofdstuk 3.3 van deze bijlage. Het plaatsen van de tijdelijke kasten dient te gebeuren onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

3.3 Permanente mitigatie

Nieuw-Weerdinge

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Door de beoogde werkzaamheden zullen er twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. En zal er één zomerverblijfplaats van de laatvlieger verloren gaan. Deze verblijfplaatsen dienen in de permanente situatie gecompenseerd te worden.

Bij woningen met dakpannen wordt na afloop van de werkzaamheden 30 mm. ruimte achter boeidelen, gevelbetimmering en kant-/gevelpannen gerealiseerd. Op deze manier kan de vleermuis onder het gehele dak komen, omdat er ruimte beschikbaar blijft tussen de isolatie en de pannen. Hierbij dienen de platen voldoende ruw te zijn en dienen vleermuizen niet rechtstreeks in contact te komen met scherpe materialen zoals glas- of steenwol of plakkerige materialen als pur. Met deze maatregel worden er verblijfplaatsen teruggebracht die overeenkomen met de functionaliteit van de huidige verblijfplaatsen. Deze maatregel wordt gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan en conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis.

Klazienaveen-zuid

Gewone dwergvleermuis

Door de beoogde werkzaamheden zullen er twee zomerverblijfplaatsen en drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. Deze verblijfplaatsen dienen in de permanente situatie gecompenseerd te worden.

Bij woningen met dakpannen wordt na afloop van de werkzaamheden 30 mm. ruimte achter boeidelen, gevelbetimmering en kant-/gevelpannen gerealiseerd. Op deze manier kan de vleermuis onder het gehele dak komen, omdat er ruimte beschikbaar blijft tussen de isolatie en de pannen. Hierbij dienen de platen voldoende ruw te zijn en dienen vleermuizen niet rechtstreeks in contact te komen met scherpe materialen zoals glas- of steenwol of plakkerige materialen als pur. Met deze maatregel worden er verblijfplaatsen teruggebracht die overeenkomen met de functionaliteit van de huidige verblijfplaatsen. Deze maatregel wordt gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan en conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis.

Huismus

Er zijn zes nesten van de huismus aangetroffen. Deze dienen gecompenseerd te worden met een factor van twee. In de permanente situatie wordt er verhoogd vogelschroot gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan. Het vogelschroot wordt onder de tweede rij dakpannen geplaatst, zodat de eerste rij dakpannen beschikbaar blijft voor nestelende huismussen. Deze maatregel wordt toegepast bij alle woningen in het plangebied over de gehele lengte van het dak en aan beide zijden. Het realiseren van het verhoogde vogelschroot dient te gebeuren onder ecologische begeleiding.

Gierzwaluw

Er zijn drie nesten van de gierzwaluw aangetroffen. Om de periode tussen het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen dient er compensatie gerealiseerd te worden. Er dienen negen nestkasten geplaatst te worden geschikt voor de gierzwaluw. Daarnaast worden er nog eens zes nestkasten geplaatst als groene plus. De nestkasten worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw. De kasten zijn voor 15 april 2026 geplaatst. De nestkasten die worden geplaatst zijn van het type GZTH1 van Unitura. De kasten mogen niet verwijderd worden en dienen permanent te blijven hangen. Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende gecompenseerd voor de gierzwaluw voorafgaand van de werkzaamheden.

Na de werkzaamheden worden er minimaal negen nestkasten ingebouwd van het type GZP2 van Unitura. Daarnaast worden er nog eens zes inbouwkasten gerealiseerd als groene plus. De inbouwkasten worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw. De inbouwkasten worden geplaatst in dezelfde woningen waar de huidige verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Dit is op de volgende adressen: De Schoepen 10-14 en De Schoepen 28/30/32 (zie afbeelding 18 van bijlage 4 in het activiteitenplan) bij de kantpannen aan de zuidelijke kopgevels. Met deze maatregelen wordt er voldoende permanent gecompenseerd voor de gierzwaluw.

Het plaatsen van zowel de gierzwaluwkasten type GZTH1 en GZP2 dient te gebeuren onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Nieuw-Amsterdam

Door de beoogde werkzaamheden zullen er zes zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. En zal er een zomerverblijfplaats en een kraamverblijfplaats van

de laatvlieger verloren gaan. Deze verblijfplaatsen dienen in de permanente situatie gecompenseerd te worden.

Gewone dwergvleermuis

Bij woningen met dakpannen wordt na afloop van de werkzaamheden 30 mm. ruimte achter boeidelen, gevelbetimmering en kant-/gevelpannen gerealiseerd. Op deze manier kan de vleermuis onder het gehele dak komen, omdat er ruimte beschikbaar blijft tussen de isolatie en de pannen. Hierbij dienen de platen voldoende ruw te zijn en dienen vleermuizen niet rechtstreeks in contact te komen met scherpe materialen zoals glas- of steenwol of plakkerige materialen als pur. Met deze maatregel worden er verblijfplaatsen teruggebracht die overeenkomen met de functionaliteit van de huidige verblijfplaatsen. Deze maatregel wordt gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan en conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

Het zomerverblijfplaats van de laatvlieger wordt gecompenseerd met de maatregelen die worden getroffen beschreven bij de gewone dwergvleermuis. Aangezien er ook een kraamverblijfplaats is aangetroffen is er voor de permanente situatie maatwerk nodig. Het kraamverblijfplaats bevindt zich bij de nokpan en de bovenste dakpannen van Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam. Bij deze woning wordt de bovenverdieping vanaf de binnenzijde geïsoleerd, waardoor hier de spouw en het dak toegankelijk zal blijven. Deze maatregel is bij een ander project eerder succesvol toegepast bij een soortgelijke situatie (Bureau Bakker, 2012-2014).

Huismus

Er zijn drie nesten van de huismus aangetroffen. Deze dienen gecompenseerd te worden met factor twee. In de permanente situatie wordt er verhoogd vogelschroot gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan. Het vogelschroot wordt onder de tweede rij dakpannen geplaatst, zodat de eerste rij dakpannen beschikbaar blijft voor nestelende huismussen. Deze maatregel wordt toegepast bij alle woningen in het plangebied over de gehele lengte van het dak en aan beide zijden. Het realiseren van het verhoogde vogelschroot dient te gebeuren onder ecologische begeleiding.

Gierzwaluw

Er zijn vier nesten van de gierzwaluw aangetroffen. Om de periode tussen het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen en het realiseren van de permanente verblijfplaatsen dient er compensatie gerealiseerd te worden. Er dienen twaalf nestkasten geplaatst te worden geschikt voor de gierzwaluw. Daarnaast worden er nog eens acht nestkasten geplaatst als groene plus. De nestkasten worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw. De kasten dienen uiterlijk voor 15 april 2027 geplaatst te zijn. De nestkasten die worden geplaatst zijn van het type GZTH1 van Unitura. De kasten mogen niet verwijderd worden en dienen permanent te blijven hangen. Met de bovenstaande maatregelen wordt er voldoende gecompenseerd voor de gierzwaluw voorafgaand van de werkzaamheden.

Na de werkzaamheden worden er minimaal twaalf nestkasten ingebouwd van het type GZP2 van Unitura. Daarnaast worden er nog eens acht inbouwkasten gerealiseerd als groene plus. De inbouwkasten worden geplaatst conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw. De inbouwkasten worden geplaatst in dezelfde woningen waar de huidige verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Dit is op de volgende adressen: De Schoepen 10-14 en De Schoepen 28/30/32 (zie afbeelding 18 van bijlage 4 in het activiteitenplan) bij de kantpannen aan de zuidelijke kopgevels. Met deze maatregelen wordt er voldoende permanent gecompenseerd voor de gierzwaluw.

Het plaatsen van zowel de gierzwaluwkasten type GZTH1 en GZP2 dient te gebeuren onder begeleiding

van een ecologisch deskundige.

Nieuw-Dordrecht

Gewone dwergvleermuis

Door de beoogde werkzaamheden zullen er twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. Deze verblijfplaatsen dienen in de permanente situatie gecompenseerd te worden.

Bij woningen met dakpannen wordt na afloop van de werkzaamheden 30 mm. ruimte achter boeidelen, gevelbetimmering en kant-/gevelpannen gerealiseerd. Op deze manier kan de vleermuis onder het gehele dak komen, omdat er ruimte beschikbaar blijft tussen de isolatie en de pannen. Hierbij dienen de platen voldoende ruw te zijn en dienen vleermuizen niet rechtstreeks in contact te komen met scherpe materialen zoals glas- of steenwol of plakkerige materialen als pur. Met deze maatregel worden er verblijfplaatsen teruggebracht die overeenkomen met de functionaliteit van de huidige verblijfplaatsen. Deze maatregel wordt gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan en conform het kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis.

Huismus

Er zijn drie nesten van de huismus aangetroffen. Deze dienen gecompenseerd te worden met factor twee. In de permanente situatie wordt er verhoogd vogelschroot gerealiseerd conform bijlage 5 van het activiteitenplan. Het vogelschroot wordt onder de tweede rij dakpannen geplaatst, zodat de eerste rij dakpannen beschikbaar blijft voor nestelende huismussen. Deze maatregel wordt toegepast bij alle woningen in het plangebied over de gehele lengte van het dak en aan beide zijden. Het realiseren van het verhoogde vogelschroot dient te gebeuren onder ecologische begeleiding.

Door het nemen van bovengenoemde maatregelen wordt er voldoende permanent gecompenseerd voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw. De toepassing van de permanente maatregelen dient te gebeuren onder ecologische begeleiding.

3.4 Natuurvrij maken

Huismus

De meeste nestlocaties van huismussen bevinden zich onder de eerste rij pannen van daken. Deze locaties kunnen buiten de broedperiode en perioden van kou natuurvrij gemaakt worden door spouwborstels, hout of vulschuim te plaatsen. Bij het gebruik van spouwborstels is het van belang dat deze onder de eerste rij dakpannen komt te liggen of op zo'n manier wordt gelegd dat er spanning op de borstelharen komt te staan. Het leggen van borstels in de goot zelf is niet afdoende, aangezien de mussen zich door de borstelharen heen zullen wringen. De zijanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd of op andere wijze dichtgemaakt. Indien er ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens ook afgedicht. Het natuurvrij maken dient te gebeuren onder ecologische begeleiding. De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ecologisch deskundige beoordeeld heeft dat er geen huismussen meer aanwezig zijn. Het kan dus voorkomen dat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden wanneer bij de eerste controle nog huismussen in de woningen aanwezig zijn.

Naast bovenstaande geldt specifiek voor Klazienveen-zuid dat er minimaal twee weken voorafgaand aan de broedperiode (maart t/m september 2026) natuurvrij is gemaakt. De nestplaatsen zijn ongeschikt gemaakt door het afdichten van de toegang tot de nestlocaties door middel van weringsborstel van het type WB1 of WB2 van Unitura in de goot. Openingen in de goot, bijvoorbeeld tussen de pannen en panlatten, die niet afgedicht kunnen worden met weringsborstels, zijn dichtgemaakt met vulschuim. De locaties waar sprake is van een (mogelijke) overlap met verblijfplaatsen van in het bijzonder vleermuizen

(maar ook gierzwaluwen) worden nog niet natuurvrij gemaakt. Wanneer het natuurvrij maken niet is uitgevoerd door een ecooloog werd het resultaat binnen 36 uur gecontroleerd door een deskundig ecooloog zodat eventuele fouten snel hersteld kunnen worden en er geen vleermuizen (die ook in de bebouwing aanwezig zijn) onbedoeld ingesloten werden.

Gierzwaluw

De nestenlocaties van de gierzwaluw worden ongeschikt door het afdichten van de toegangswegen. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd of op een andere wijze dichtgemaakt. Indien er elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorsteen, dan worden deze ook afgedicht. Wanneer de verduurzamingswerkzaamheden worden uitgevoerd in de kwetsbare periode (broedperiode) van de gierzwaluw, worden de woningen vooraf natuurvrij gemaakt (voor 15 april).

Enkele dagen tot een week na het natuurvrij maken wordt door de ecologisch deskundig een controle uitgevoerd op het natuurvrij maken. Dit hoeft alleen te gebeuren als de werkzaamheden starten in de kwetsbare periode (15 april tot 1 september). De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ecologisch deskundige beoordeeld heeft dat er geen gierzwaluwen meer aanwezig zijn. Het kan dus voorkomen dat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden wanneer bij de eerste controle nog gierzwaluwen in de woningen aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Door de werkzaamheden kunnen gewone dwergvleermuizen en de laatvlieger verstoord worden of kunnen verblijfplaatsen worden aangetast. Om deze reden dienen de verblijfplaatsen natuurvrij gemaakt te worden voorafgaand aan de werkzaamheden om er zorg voor te dragen dat de vleermuizen tijdens de werkzaamheden niet in de woningen aanwezig zijn. Het natuurvrij maken kan enkel plaatsvinden in de periode april, september en oktober, buiten de kwetsbare winter- en kraamperiode.

Verblijfplaatsen van vleermuizen dienen binnen de actieve periode natuurvrij gemaakt te worden door gebruik te maken van exclusion flaps. Bij de woningen in deelgebieden Nieuw-Weerdinge en Klazienaveen-zuid en bij de woningen waar de laatvlieger is aangetroffen in deelgebied Nieuw-Amsterdam dienen XL exclusion flaps gebruikt te worden (EF2 van Unitura). Deze borgen dat vleermuizen naar buiten kunnen, maar niet meer terug naar binnen. De exclusion flaps worden geplaatst voor openingen verspreid over geschikte locaties. De openingen tussen boeidelen/windveren en de pannen en openingen tussen betimmering en gevel worden dichtgezet met (pan)latten, op enkele openingen na, want hier worden (XL) exclusion flaps geplaatst. Overige kieren kunnen dichtgezet worden met vulschuim, werings- of gootborstels of gaas.

Enkele dagen tot een week na het natuurvrij maken wordt door de ecologisch deskundig een controle uitgevoerd op het natuurvrij maken. Er dient een in- en/of uitvliegcontrole uitgevoerd te worden, waarbij wordt gekeken of er geen vleermuizen in de woningen meer aanwezig zijn voordat de renovatie begint. De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ecologisch deskundige beoordeeld heeft dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Het kan dus voorkomen dat er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden wanneer bij de eerste controle nog vleermuizen in de woningen aanwezig zijn.

Naast bovenstaande geldt voor Klazienaveen-zuid dat er gefaseerd natuurvrij wordt gemaakt, zodat niet in één keer alle verblijfplaatsen ongeschikt zijn. In april 2026 worden 75% van de woningen ongeschikt gemaakt en in september 2026 de andere 25%.

3.5 Monitoring

Na de werkzaamheden aan Sportlaan 207 in Nieuw-Amsterdam dient hier jaarlijks monitoring uitgevoerd te worden t/m het vijfde jaar. Tenzij gedurende minimaal twee opeenvolgende jaren wordt vastgesteld dat de kraamverblijfplaats stabiel en volledig in gebruik is en het aantal individuen niet afneemt. Dan kan de monitoring worden beëindigd. Naar verwachting moet de vleermuismonitoring plaatsvinden in het kraamseizoen van 2027 t/m 2032. De belangrijkste onderdelen van de vleermuismonitoring zijn vastgelegd in de voorschriften 3.1 t/m 3.3 van dit besluit. De onderzoeksinspanning wordt toegespitst op kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. De monitoring zal volgens de relevante delen van het Vleermuisprotocol 2021 plaatsvinden (of een recentere versie). Monitoring zal vragen beantwoorden zoals blijft het kraamverblijfplaats in gebruik genomen door de laatvlieger na de werkzaamheden en neemt het aantal individuen die gebruik maken van het kraamverblijfplaats niet af.

Na elk monitoringsjaar wordt een overzicht van de resultaten opgesteld en in een rapportage weergegeven. Het rapport wordt verstrekt aan de Provincie Drenthe onder vermelding van het vergunningskenmerk. Met de informatie die wordt verkregen vanuit de monitoring kan een inschatting gemaakt wat de impact is van de werkzaamheden/ de genomen maatregelen op de kraamgroep. Naar aanleiding van de rapportage kan er afstemming plaatsvinden tussen vergunninghouder, ecooloog en bevoegd gezag en/of bijsturing plaatsvinden indien dit noodzakelijk wordt geacht door het bevoegd gezag.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde omgevingsvergunning alleen kan worden verleend als de vergunning aangevraagd wordt onder een aangewezen belang, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De vergunninghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikelen 8.74j en 8.74k van het Bkl.

4.1 Belangenafweging

De vergunninghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, genoemd in artikel 8.74j, eerste lid en onder b en onder punt 1. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, genoemd in artikel 8.74k, lid 1, sub b onder 3 van het Bkl.

In het activiteitenplan staat het belang op de volgende manier beschreven:

“Het doel van de verduurzamingswerkzaamheden is:

- *verduurzaming van het woningbezit;*
- *verlagen van de energiekosten;*
- *verbeteren van leefomstandigheden.*

Nationale en internationale doelen klimaatbeleid

Om te voldoen aan de gestelde nationale en internationale doelen op gebied van verduurzaming moet ook Lefier de komende jaren verder verduurzamen. Vanuit wet- en regelgeving worden de eisen betreffende verduurzaming steeds verder aangescherpt. De weg naar verduurzaming is door Lefier al een geruime tijd ingeslagen. Zij zal deze dan ook vasthouden en waar nodig verder aanscherpen.

Energiekosten

Met de stijgende kosten voor gas en elektriciteit stijgen de energiekosten voor de bewoners, met name voor de bewoners van slecht geïsoleerde woningen. Door het verduurzamen van haar woningbezit probeert Lefier de energiekosten voor de huurders zo laag mogelijk te houden.

Leefomstandigheden

Door het huidige woningbezit te verduurzamen, worden de leefomstandigheden in de woningen verbeterd. Lefier wil dat haar bewoners prettig en veilig wonen, zonder dat ze klachten ervaren van schimmel of tocht."

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.2 Alternatievenafweging

In het activiteitenplan staat de alternatievenafweging op de volgende manier beschreven:

"Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling worden duurzame woningen gerealiseerd. Door de huidige locatie te vernieuwen wordt gekozen voor een duurzame oplossing. In deze situatie zijn geen alternatieven beschikbaar. Een locatieafweging is niet gemaakt, gezien de woningen nu eenmaal op deze locatie staan. Wel is door Lefier een afweging gemaakt van de verhouding tussen de kosten, maatregelen en de labelsprong. Deze verhoudingen bepalen of een project geschikt is om te verduurzamen. Indien de maatregelen die getroffen moeten worden om de woning naar een label A te krijgen zo groot zijn, kan het zijn dat de opdrachtgever ervoor kiest om de woning te slopen of verkoop te overwegen. Voor alle in dit projectplan opgenomen woningen waren de verhoudingen gunstig, waardoor gekozen is voor verduurzaming. Een duurzame oplossing!"

Een alternatieve inrichting door bijvoorbeeld de verduurzaming van de woningen niet uit te voeren is vanuit duurzaamheid en economisch oogpunt geen oplossing. Dit zou niet resulteren in het beoogde doel: het verduurzamen van de woningen.

Bij de werkzaamheden wordt er rekening gehouden met de aanwezige soorten. De woningen worden in de toekomst weer geschikt gemaakt als verblijfplaats. Met de keuze voor de betreffende voorzieningen wordt zekerheid verkregen dat de aanwezige soorten ook in de nieuwe situatie van de woningen gebruik kunnen gaan maken. In deze situatie is de gekozen inrichting het beste voor de aanwezige soorten. Daarnaast gaat het alleen om een tijdelijk verlies van de bestaande verblijfplaatsen. In de tijdelijke en permanente situatie zijn alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

Alternatieve werkwijzen zoals het ontzien van het dak en daarmee het ontzien van de huidige verblijfplaatsen van de aangetroffen soorten zouden niet resulteren in het beoogde doel. Behouden van voortplantings- en rustplaatsen in zijn huidige vorm is daarbij niet mogelijk. Door het nemen van maatregelen, het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor de betreffende soort, wordt afdoende rekening gehouden met de aangetroffen beschermde soorten.

In deze situatie is de gekozen werkwijze het beste voor de aanwezige soorten. Daarnaast gaat het om een tijdelijke verstoring. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

Kritieke werkzaamheden worden, waar mogelijk, zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw uitgevoerd. Waar werkzaamheden wel in het broedseizoen/de kwetsbare periode starten, wordt ervoor gezorgd dat de nestlocaties/verblijfplaatsen

voorafgaand aan het broedseizoen/de kwetsbare periode en de verduurzamingswerkzaamheden, ongeschikt worden gemaakt. Werkzaamheden bij de verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgevoerd in de zomerperiode maar buiten de kraamperiode, de minst kwetsbare periode. De doorlooptijd van de uitvoering wordt zo kort mogelijk gehouden, waardoor nieuwe verblijfplaatsen zo snel mogelijk weer beschikbaar zijn.”

Door buiten de kwetsbare periode van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger te werken en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ecologisch deskundige, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het plangebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.3 Staat van instandhouding

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Huisumus

De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als ‘zeer ongunstig’ (SOVON, 2022). De soort wordt in het gehele land aangetroffen. De soort laat, gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP, MUS, MAS), als broedvogel de laatste 12 jaar een stijgende trend zien. Als niet-broedvogel laat de soort echter nog steeds een dalende trend zien, al is er de laatste 12 jaar gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT), geen significante aantalsverandering meer. Hierdoor staat de huismus op de Rode Lijst (2017) als ‘gevoelig’ (Min. LNV, 2017).

Gierzwaluw

Het is moeilijk, zo niet onmogelijk, om een trend te destilleren uit de informatie die verzameld is over de gierzwaluw. Het is een vogelsoort die zeer moeilijk te inventariseren is. Zo is er geen duidelijkheid over omvang en ontwikkeling van de Nederlandse broedpopulatie, en de sturende krachten hierachter. Inmiddels doet SOVON een poging om de landelijke trend van de ‘ongrijpbare’ gierzwaluw vast te stellen met het relatief nieuwe programma MUS. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw wordt beoordeeld als ‘gunstig’ (SOVON, 2022). De soort laat, gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP, MUS, MAS), als broedvogel de laatste 12 jaar een stijgende trend zien. Echter, vanaf 2007 laat de soort een significante afname zien

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is beoordeeld als onbekend. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen.

De aangetroffen soorten betreffen in Nederland algemene soorten en daarnaast zijn de aantallen relatief laag en gaat het in de meeste gevallen om verblijfplaatsen van slechts één of enkele individuen. Daarnaast worden maatregelen getroffen om doden te voorkomen en worden in de toekomstige situatie meer nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd dan er in de huidige situatie aanwezig zijn. Daardoor wordt er geen (tijdelijk) effect op de lokale staat van instandhouding verwacht en zeker geen onomkeerbaar effect.

Laatvlieger

De laatvlieger staat op de Rode Lijst (2020) als ‘kwetsbaar’ en de populatietrend laat een matige afname zien. Desalniettemin behoort de laatvlieger tot de talrijkere vleermuissoorten in Nederland en wordt hij vrijwel in het gehele land aangetroffen. De daadwerkelijke omvang van de populatie is

hoogstwaarschijnlijk hoger dan de geschatte omvang, om deze reden kan de huidige situatie van de populatieomvang als 'gunstig' worden beoordeeld.

Binnen de provincie Drenthe komt de laatvlieger verspreid over de provincie voor. In de omgeving van Emmen zijn echter weinig waarnemingen van laatvlieger bekend (NDFF). Waarnemingen uit de NDFF geven in dit geval waarschijnlijk geen compleet beeld van de verspreiding van laatvlieger in de omgeving. De NDFF geeft dus geen duidelijk beeld van de lokale verspreiding van laatvlieger. Er is geen reden om aan te nemen dat het beeld op lokaal regionaal niveau afwijkt van het beeld dat uit verspreidingsatlassen op nationaal niveau naar voren komt.

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de vergunninghouder de vergunning heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De vergunninghouder is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om nadelige gevolgen te voorkomen.

Artikel 1.7 van de Omgevingswet en artikel 11.27 van het Bal bevatten respectievelijk de algemene en specifieke zorgplicht in het kader van een flora- en fauna-activiteit. De zorgplicht gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Rekening houden met het broedseizoen van vogels valt ook onder de specifieke zorgplicht. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij een omgevingsvergunning te verlenen. Aan deze vergunning zijn de voorschriften verbonden, zoals vermeld in dit besluit.